

צליינות לארץ הקודש

ירושלים - כנסיית הקבר

נצרת - מעיין מרים

נהר הירדן

PILGRIMAGE TO THE HOLY LAND

JERUSALEM - CHURCH OF THE HOLY SEPULCHRE

NAZARETH - MARY'S WELL

THE RIVER JORDAN

ט 600 ■ 6/1999 ■ תמוז התשנ"ט

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי PHILATELIC SERVICE

השונים הם הודרכו בדרך כלל בידי מזרים מבני ארצותיהם שישבו בארץ, הם קראו פרקים מכתבי הקודש המתייחסים לאתרי הביקור, התפללו ואף ערכו לעתים טקסים ותיאטרליים של שיחזור המאורעות המתוארים בכתבי הקודש. הם ביקרו בקברי קדושים ובמנזרים, טבלו במימי הירדן ואספו מזכרות למיניהן. היה זה עבורם מפגש בלתי אמצעי עם הנופים הקדומים של התנ"ך והברית החדשה שהיה מלווה בלימוד ובהתבוננות פנימית, בהתעלות רוחנית ובהתרגשות רבה. ספרות עולי הרגל מלווה בציורים, רישומים ותחריטי נחושת ופלדה, ולמן המאה ה-19 גם בתצלומים. הידוע שבין הציירים שפקדו את הארץ הוא הסקוטי דייוויד רוברטס שביקר בארץ ב-1839. רוב הציורים והתחריטים עובדו לאחר שחזרו הצליינים לארצותיהם, על סמך רישומים שנעשו באתרים. לעתים נעשו העיבודים בידי ציירים מקצועיים, ולעתים התחריטים מבוססים על תצלומים. הציורים אופיים באווירה רומנטית, ולעתים הם מכילים תוספות לשם יצירת דרמטיות בתיאורי הנוף והאתרים. הציירים הוסיפו באתרים שציירו פרטי צמחייה, כמו עצי דקלים או שברים ארכיטקטוניים, כמו כותרות עמודים קדומות ואף דמויות אדם מזרחיות; פרטים אלה תרמו ליצירת הילה של קדושה ואווירה רומנטית מזרחית, שהיו זרים ומושכים לגבי הנוצרים מארצות המערב. הציורים נותנים בידנו תמונה של נופי הארץ ואתריה, בעבר, אך הם לא תמיד ריאליסטיים; הם נועדו ליצור קשר ישיר בין נופי הארץ במאה ה-19 לבין ימי התנ"ך והברית החדשה. הצליינות ותיאורי המסע של עולי הרגל תרמו רבות לחקירת הארץ ותולדותיה, לפיתוח האתרים ורשת הדרכים, וליצירת קשרים בין ארצות העולם לבין ארץ ישראל ותושביה.

ד"ר גבריאל ברקאי

ורשיה של הצליינות הנוצרית לארץ הקודש הם, ככל הנראה, בעלייה לרגל היהודית לבית המקדש בימי הבית השני, שבמסגרתה הגיע ישו לירושלים בחג הפסח. תנועת הצליינות נתגברה לאחר עלייתו של הקיסר קונסטנטינוס לשלטון והפיכתה של הנצרות לדת רשמית באימפריה הרומית במאה ה-4 לספירת הנוצרים. אמו של הקיסר, הלנה, הגיעה לארץ ישראל בשנת 326 במסע צליינות שנחשב כראשון מסוגו, ורבים באו בעקבותיה. נשתמרו בידנו תיאורים אחדים של מסעות צליינות שנערכו במאה ה-4, כמו הצליין האלמוני מבורדו שבצרפת בשנת 333, ואגריה ופמלייתה שהגיעו, כנראה, מספרד סביב שנת 385. נשתמרו תיאורי מסע מן התקופה הביזנטית ומן התקופה הערבית הקדומה וביניהן: אלה של אנטונינוס מפלקנטייה שבאיטליה (570), של הבישוף ארקולופוס שהגיע מצרפת של ימינו (670), ושל וילבלדוס שהגיע מאנגליה (754). תנועת הצליינות נמשכה גם בימי השלטון הצלבני ואף בהיות הארץ תחת שלטון מוסלמי. בין עולי הרגל בולט פליקס פאברי שהגיע מבאווריה במאה ה-15. לאחר מסע נפוליאון בשנת 1799 כשהמזרח נפתח מחדש לבני ארצות אירופה, ועם השיפורים בבטחון ובתנאי המסע במהלך המאה ה-19, הגיעה תנועת עולי הרגל לשגשוג ולשיאים שלא נודעו כמותם קודם לכן. חוקרי ספרות המסעות מנו למעלה מ-3500 תיאורי מסע שנותרו בידנו ושנכתבו למן ראשית הצליינות במאה ה-4 ועד לשלהי המאה ה-19. ספרות תיאורי המסע של עולי הרגל הקרוייה איטינראריה (מ-ITER = דרך) מהווה סוג ספרותי מיוחד במינו, שבו חוזרות לעתים נוסחאות קבועות.

סעות הצליינות הקיפו אנשים ונשים מכל שדרות החברה, ממלכים ובני משפחות אצולה ועד עניים מרודים, מאנשי כמורה, חוקרים וסופרים ועד פשוטי העם. הצליינים הגיעו כיחידים ובקבוצות מכל רחבי העולם הנוצרי - אורתודוקסים, קתולים ופרוטסטנטים. בין עולי הרגל במאה ה-19 בלטו במספריהם עולי הרגל שהגיעו מרוסיה.

המניעים למסעי הצליינות היו יצר הרפלקנות והעניין התרבותי בשרידים מתרבויות העבר, אך בעיקר דבקות דתית ורצון להימצא קרוב עד כמה שאפשר לנופים ולדמויות שבכתבי הקודש. הצליינים חיזקו במסעם את אמונתם הדתית, זכו לחוויות של התעלות רוחנית, ושיתפו את הקוראים של תיאורי מסעותיהם. הם הגיעו לארץ במסע מפרך ורצון תלאות וסכנות, וביקרו במקומות הנזכרים בתנ"ך ובברית החדשה. הם פקדו בעיקר את נצרת, ים כנרת ואתריה, נהר הירדן, אזור ים המלח, בית לחם וירושלים וסביבתה. שיאו של מסע הצליינות היה בכנסיית הקבר בירושלים - מקום צליבתו, קבורתו ותחייתו של ישו. רוב המסע התנהל ברגל או על גבי סוסים, והלינה הייתה במזרמים ובאכסניות. באתרים

בבולים נראים ציורים עתיקים של האתרים הבאים:
- כנסיית הקבר בירושלים, קטע מתוך תחריט של פ. גייר, 1850 בקירוב.
- נהר הירדן, תחריט של א. פינדן לפי ציור של א. ו. קאלקוט, 1834.
- מעיין מרים בנצרת, תחריט של ו. ה. בארטלט, 1850. בשבולים ובמעטפת היום הראשון נראים תצלומים עכשוויים של האתרים. הציורים באדיבות מ. פולק אנטיקוויאט. התצלומים באדיבות חב' פלפוט. תודתנו למר אליהו הכהן על הסיוע בהכנת הסדרה.

מעצב הבולים: חביב חורי
STAMPS DESIGNER: H. KHOURY

Pilgrimage to the Holy Land

The roots of Christian pilgrimage to the Holy Land most probably originate in the Jewish pilgrimage to the Temple of Jerusalem during the days of the Second Temple. As part of these pilgrimages Jesus arrived in Jerusalem for the celebration of the Passover. The Christian pilgrimage movement expanded following the rise of Emperor Constantine to power and the embracing of Christianity as the official religion of the Roman Empire in the 4th century CE. The Emperor's mother, Helena, arrived in the Land of Israel in the year 326 for a pilgrimage considered to be the first of its kind, and many followed suit. A few accounts have remained of pilgrimages from the 4th century, such as the anonymous pilgrim from Bordeaux in France in the year 333. Another was Egeria and her entourage who most probably arrived from Spain around the year 385. Accounts of pilgrimages have survived from the Byzantine and the Early Arabic periods, including: Antoninos of Placentia in Italy (570), the Bishop Arculf who came from France (670) and Willibald from England (754).

The pilgrimage movement continued under the Crusaders' rule and even during the Islamic rule. A prominent pilgrim was Felix Fabri who came from Bavaria in the 15th Century. After Napoleon's campaigns, which reopened the East to the peoples of Europe, and with improvement of security and travel conditions in the 19th century, the pilgrimage movement reached unprecedented peaks. Researchers of the travel literature have counted over 3500 travel accounts written since the beginning of pilgrimages in the 4th century and up until the end of the 19th century.

The travel descriptions of pilgrimages, known as "Itineraria", constitute a unique form of literature, featuring repeated set formulae.

Pilgrimages encompassed people from all levels of society, from kings and noblemen to the poor and lowly, from priests, scholars, researchers and writers to the simplest of men. Pilgrims arrived on their own or in groups from all over Christendom - Orthodox, Catholic, Protestants. Of the 19th century pilgrims, prominent were those who came from Russia.

The motives for pilgrimage were the sense of adventure and cultural interest in the remains of ancient civilizations, but most of all religious belief and the desire to be as close as possible to the scenery and heroes of the holy scriptures. The pilgrimage would reinforce their religious belief, and they were subject to experiences of spiritual exaltation which they shared with the readers of their accounts. They arrived in the Holy Land after a treacherous journey, to visit the places mentioned in the Bible. Their major haunts were Nazareth, the Sea of Galilee and its sites, the river Jordan, the Dead Sea area, Bethlehem and Jerusalem and their surroundings. The high point of the pilgrim's journey was at the church of the Holy Sepulchre in Jerusalem - the site of Jesus' crucifixion, burial and resurrection. Most of the journey was on foot or on horse back, and accommodation was in monasteries and inns. At the various sites they were generally guided by monks from their home countries who lived in the Land. They would cite and read passages from the Holy Scriptures relating to the sites visited and, at times they would play scenes based on events from the scriptures. They would visit monasteries and burials of saints, baptized in the waters of the river Jordan and collected various souvenirs. This was a direct encounter with the ancient scenes of the Old and New Testaments accompanied by learning and introversion, spiritual uplifting and great excitement. Travel literature is accompanied with illustrations, drawings, lithographs and copper etchings, and as of the 19th century - photographs. The most renowned of the artists who visited the Holy Land was Scottish painter David Roberts, who toured the country in 1839. Most paintings and etchings were adapted after the pilgrims returned home, based on sketches made in the Holy Land. They were sometimes done by professional

**חותמת
אירוע
להופעת
הבול
SPECIAL
CANCELLATION**

artists, and sometimes contained additional details to create a dramatic effect in describing the landscapes and sites. Artists added details of flora, such as palm trees, or architectural fragments, such as pillar capitals and even figures in typical Eastern attire. These details contributed to the creation of a holy and romantic oriental ambiance, which were foreign and appealing to Christians from the West. The paintings provide a picture of the past scenery and of the sites, although they are not always realistic; they were designed to create a direct link between the landscapes of the Holy Land in the 19th century and those of biblical times.

Pilgrimages and pilgrims' travel accounts have contributed greatly to the study of the land of Israel and its history, the development of sites and a network of roads, and to the creation of ties between the land of Israel and its inhabitants and the countries of the world.

Dr. Gabriel Barkay

The stamps show old pictures of the following sites:

- * The Church of the Holy Sepulchre in Jerusalem, part of an etching by F. Geyer, c. 1850
 - * The river Jordan, an etching by E. Finden based on a drawing by A. W. Callcott 1834.
 - * Mary's Well in Nazareth, etching by W. H. Bartlett, 1850
- The tabs and First day cover show current photographs of the sites.

Paintings courtesy of M. Pollak, Antiquariat.

Photographs courtesy of Palphot.

Our thanks to Mr. Elyahu Hacohen for consultation in preparing the series.

**Pilgrimage to the Holy Land: Jerusalem
(Church of the Holy Sepulchre), Nazareth
(Mary's Well), The River Jordan**

Issue: June 1999

Designer: H. Khoury

Stamps Size: 40 mm x 30.8 mm

Plate nos.: 371, 372, 373

Sheets of 10 stamps, Tabs: 5

Printers: Government Printers

Method of printing: Offset

**Pélerinage en Terre Sainte: Jerusalem (Eglise
du Saint Sepulcre), Nazareth (Puits de Marie),
Le Jourdain**

Emission: Juin 1999

Dessinateur: H. Khoury

Format de timbres: 40 mm x 30.8 mm

No. de planches.: 371, 372, 373

Feuilles de 10 timbres, Bandelettes: 5

Imprimerie: Presses du Gouvernement

Mode d'impression: Offset

**Peregrinaje en Tierra Santa: Jerusalem (Iglesia
del Santo Sepulcro), Nazaret (Manantial de
Maria), El Rio Jordan**

Emission: Junio de 1999

Dibujante: H. Khoury

Tamaño de sellos: 40 mm x 30.8 mm

No. de planchas.: 371, 372, 373

Pliegos de 10 sellos, Bandeletas: 5

Imprenta: Imprenta del Estado

Sistema de impresion: Offset

השירות הבולאי - טל: 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo